

A AUKERATIK ETA B AUKERATIK HAUTA DITZAKEZU GALDERAK, ATAL BAKOITZEAN ADIERAZTEN DEN BEZALA

A aukera

Artisau-garagardoaren pizkundea

- 1 Gure aitona-amonek egiten zuten bezala, prozesu naturalak erabiliz, garagardoa egiteko joera asko handitu da azken urteetan. Artisau¹ garagardoekiko zaletasuna hazi² egin da; Euskal Autonomia Erkidegoan, adibidez, hogei ekoizle baino gehiago daude jada³ eta Nafarroan ekoizleen kopurua gora doa. Merkatua zabaltzen ari da.
- 5 Nahiz eta artisau-garagardoak gure artean ezohikoak⁴ ziren, arrunt⁵ izatera pasatu dira hamarkada eskasean. Ingalaterran edo Estatu Batuetan norberak garagardoa egitea edo garagardo-fabrika txikiak topatzea ohikoa bada ere, Euskal Herrian industrialak nagusitu dira luzaroan. Baina aipatutako herrialdeetatik oraindik urruti gauden arren, artisau-garagardoak indarra hartzen hasiak dira. Nafarroan, Iparraldean eta Euskal Autonomia Erkidegoan hiru dozena enpresa ekoizle⁶ daude eta 300 bat garagardo-errezeta berri sortu dituzte. 2014an indarrak batu eta *Garagardogileen Elkarte*a ere sortu zuten, baita kalitate eta jatorri bereizgarri⁷ den marka ere.
- 10 Ura, maltak, lupuluak eta legamia⁸ besterik ez da behar garagardoa egiteko. Horiekin jokatzuz, zapore eta usain desberdinak lor daitezke. Artisau-garagardoei ez diete gehigarririk edota kontserbagarririk gehitzen, ez dituzte pasteurizatzen; industrialak, aldiz, bai. Prozesuan ere badira desberdintasunak: adibidez, sedimentuak kentzeko ez da kimikorik erabiltzen, zeren eta eskuz edo galbahe⁹ batetik pasatuz kentzen baitizkiete. Gainera, hartzidura¹⁰ bat baino gehiago egiten diete gas naturala sortzeko, eta industrialetan, berriz, gehitu egiten zaie gas hori.
- 15 Diferentzia gehiago ere izaten dituzte ekoizlearen edo edariaren arabera. Orokorrean, 5-7 alkohol-graduak dira, eta, lupulu¹¹ gehiago dutenez, garratzagoak. Horrela egindako garagardoak hobeak direla esan ohi da.
- Merkatua poliki-poliki handitzen doa, eskaria hazi den neurrian eskaintza zabaltzen joan da. Gaur egun, ia edozein tabernatan edo supermerkatutan dituzte artisau-garagardoak.

HABE Ikasbil aldizkari digitala, 2021-10-29 (MOLDATUA)

(1) *Artisau*: artesano/a. (2) *hazi*: crecer. (3) *jada*: ya. (4) *ezohikoak*: inusuales, inhabituales. (5) *arrunt*: normal. (6) *ekoizle*: productor/a. (7) *distintivo/a*, característica. (8) *legamia*: levadura. (9) *galbahe*: filtro, cedazo, tamiz. (10) *hartzidura*: fermentación. (11) *lupulu*: lúpulo, ingrediente para elaborar cerveza.

GALDERAK (OHARRA: Parentesi arteko zenbakiak zein lerrotan dagoen adierazten du)

- **A1. ATALA** (3 GALDERA AUKERATU HAUEN ARTEAN: A1.1., A1.2., A1.3., B1.1., B1.2 eta B1.3)
 - A1.1.- Eman hitz hauen kasua eta numeroa (1 puntu): *urteetan* (2), *ekoizleen* (3), *herrialdeetatik* (6), *garagardoei* (11), *kimikorik* (13).
 - A1.2.- Testuinguruan egokia den sinonimo bat eman (1 puntu): *aiton* (1), *amonek* (1), *asko* (1), *adibidez* (12), *esan* (16).
 - A1.3.- Berridatzi mendeko perpaus hauek (1 puntu):
 - "Nahiz eta artisau-garagardoak... ezohikoak ziren" (4) (_____ -n arren)
 - "... fabrika txikiak topatzea ohikoa bada ere" (5-6) (_____ arren)
 - "... oraindik urruti gauden arren" (6-7) (Nahiz eta _____)
 - "zeren eta eskuz edo... kentzen baitizkiete" (13) (_____ -(e)lako)
 - "Horrela egindako garagardoak" (16) (_____ -n _____)
- **A2. ATALA** (3 GALDERA AUKERATU HAUEN ARTEAN: A2.1., A2.2., A2.3., B2.1., B2.2. eta B2.3)
 - A2.1.- Testuaren ulermena. Zergatik esaten da gure artean artisau-garagardoekiko zaletasuna hazi dela eta merkatua zabaltzen ari dela? (1 puntu)
 - A2.2.- Testuaren ulermena. Zerekin jokatu behar da garagardoan zapore eta usain desberdinak lortzeko? (1 puntu)
 - A2.3.- Testuaren ulermena. Bost edo zazpi alkohol-graduak garagardoak direnak eta lupulu gehiago dutenak txarrenak al dira? Azaldu zure erantzuna. (1 puntu)
- **A3. ATALA** (GALDERA 1 AUKERATU BI HAUEN ARTEAN: A3.1 eta B3.1)
 - A3.1.- Idatzi testuari edota gaiari buruz (gutxienez 150 hitz). (4 puntu).

3 galdera aukeratu sei hauen artean

**A1.1. B1.1. A1.2.
B1.2. A1.3. B1.3.**

3 galdera aukeratu sei hauen artean

**A2.1. B2.1. A2.2.
B2.2. A2.3. B2.3.**

Galdera 1 aukeratu bi hauen artean

A3.1 B3.1.

B Aukera

Esperientzia zoragarria da barnetegia (Irene Moreno, Aurizberri, 1974)

Txikitan pixka bat ikasi bazuen ere, gaztetan heldu zion euskara ikasteari Irene Morenok. Bost urte daramatza Pirinioetako AEKn, Garraaldako euskaltegia¹. Egun, B2 maila egiten ari da, eta, behar ez duen arren, azterketa egin berri du, “nire maila neurtu nahi dudalako”.

Nola iritsi zinen euskarara?

Nire herrian, txikia nintzenean, ez zegoen euskara ikasteko aukerarik. Eskolan, A eredu besterik ez zegoen. Gure aitak, herriko gurasoekin batera, 4 eta 5 urteko umeentzako ikastola sortu zuen, legez kanpo. Ondoren A ereduaren sartzen ginenez, gaztelaniaz ikasi nuen nagusiki; euskara irakasgaietako bat zen eskolan. Hogei urterekin hasi nintzen berriro euskara ikasten. Iruñeko Hizkuntz Eskolan eman nuen izena, B1 mailan sartu ninduten, baina ez nengoen eroso. Maila altua zen niretzat, eta utzi egin nuen. Iruñean 20 urtez bizitzen egon eta gero, etxera itzuli nintzen, eta umea izan nuenean pentsatu nuen nahitaez ikasi behar nuela harekin euskaraz mintzatzeko.

Zergatik erabaki zenuen euskara ikastea?

Alde batetik, etxean aldeko giroa zegoelako. Gurasoek ez zekiten euskara, baina gustuko zuten euskal kultura... eta aitarentzat oso-oso garrantzitsua zen euskara ikastea. Bestetik, beste gazteak euskaraz egiten ikusten nituenean, ikasteko gogoia sentitzen nuen. Hala, semea jaio zenean, AEKn hasi nintzen, Garraaldan, eta oso-oso gustura nago.

Zer izan da zailena zuretzat?

Nahiz eta oso berritsu² eta ausarta³ izan, ikasi den guztia erabiltzea da zailena niretzat. Hau da, ez naiz nire erosotasun eremutik⁴ irteten. Ikasi dudana erabiltzeko eta hanka sartzeko ausardia handixeagoa falta zait. Ezin berritsuagoa naiz, eta euskaraz egin behar badut... aurrera! Nire erosotasun eremuan, hori bai.

Aholku bat emango diguzu euskara erraz ikasteko?

Betikoa: lotsa baztertu eta poliki-poliki aurrera joan, duda guztiak alboratuz. Horrez gain, beste ikasle batek eta nik, beheko mailetan, hitz batzuk gogoratzeko antzeko hitzak bilatzen genituen euskaraz eta erdaraz: *zenuten* gogoratzeko, adibidez, “cenutrio”. Horrelakoak, auskalo zenbat! Bi urte eman nituen pentsatzen *kutsadura* “caja fuerte” zela; hau da, kutxa “dura”, gogorra. Hitzak ikasteko, pertsona ezagunekin lotzen ditut. Esate baterako, “haiek” ageri bada, nire lagunak direla pentsatu ohi dut. Oso arraroa da, badakit, baina baliagarria da.

Aizu! 2021/06/07, <https://www.aizu.eus/zelan-euskaraz> (MOLDATUA)

(1) *euskaltegia*: euskara ikasteko akademia. (2) *berritsu*: asko hitz egitea gustuko duena. (3) *ausarta*: valiente, audaz, decidido/a. (4) *erosotasun eremua*: zona de confort.

GALDERAK (OHARRA: Parentesi arteko zenbakiak zein lerrotan dagoen adierazten du)**• B1. ATALA (3 GALDERA AUKERATU HAUEK ARTEAN: A1.1., A1.2., A1.3., B1.1., B1.2 eta B1.3)**

B1.1.- Eman hitz hauen kasua eta numeroa (1 puntu): *euskaltegia* (2), *aitak* (6), *gurasoekin* (6), *etxera* (9), *aitarentzat* (13).

B1.2.- Testuingurua kontuan hartuz hitz hauen sinonimoa eman (1 puntu): *pixka bat* (1), *beste* (6), *umea* (10), *poliki* (21), *duda* (21).

B1.3.- Berridatzi esaldi hauek (1 puntu):

- “Txikitan pixka bat ikasi bazuen ere” (1) (Nahiz eta _____-n).

- “... behar ez duen arren” (2) (_____ arren).

- “... etxean aldeko giroa zegoelako” (12) (_____ bait-...).

- “... Ikasi den guztia erabiltzea da zailena” (17) (_____-riko _____).

- “... hitz batzuk gogoratzeko” (22) (_____-tzearren).

• B2. ATALA (3 GALDERA AUKERATU HAUEK ARTEAN: A2.1., A2.2., A2.3., B2.1., B2.2. eta B2.3)

B2.1. Testuaren ulermena. Zergatik egin du Irene Morenok euskara azterketa? (1 puntu)

B2.2. Testuaren ulermena. Zertarako falta zaio ausardia handixeagoa Irene Morenori? (1 puntu)

B2.3. Testuaren ulermena. Zer egiten du Irene Morenok beheko mailetan hitz batzuk gogoratzeko? (1 puntu)

• B3. ATALA (GALDERA 1 AUKERATU BI HAUEK ARTEAN: A3.1 eta B3.1)

B3.1. Idatzi testuari edota gaiari buruz (gutxienez 150 hitz). (4 puntu).

3 galdera aukeratu
sei hauen artean

A1.1. B1.1. A1.2.
B1.2. A1.3. B1.3.

3 galdera aukeratu
sei hauen artean

A2.1. B2.1. A2.2.
B2.2. A2.3. B2.3.

Galdera 1 aukeratu
bi hauen artean

A3.1 B3.1.